

CHÍNH SÁCH KINH TẾ CỦA SINGAPORE ĐỐI VỚI TRUNG QUỐC DƯỚI THỜI THỦ TƯỚNG LÝ HIỂN LONG

TRỊNH HẢI TUYẾN (*)

Ngày nhận bài: 13/11/2025 Ngày thẩm định: 15/11/2025 Ngày duyệt đăng: 24/12/2025

Tóm tắt: Bước vào thế kỷ XXI, Trung Quốc đã mở cửa, cải cách toàn diện, đạt được nhiều thành tựu về mọi mặt và trở thành nền kinh tế thứ hai thế giới. Từ góc độ của một quốc gia nhỏ, trong giai đoạn 2004 - 2024, Singapore luôn khẳng định vai trò quan trọng của Trung Quốc đối với thế giới và khu vực, từ đó hoạch định chính sách kinh tế dựa trên tư duy đối ngoại “thực dụng, linh hoạt và tự chủ”. Cách tiếp cận chiến lược mang tính dài hạn, liên tục này đã giúp Singapore vừa hưởng lợi từ sự phát triển của Trung Quốc, vừa bảo đảm nguyên tắc lợi ích quốc gia. Dựa trên tổng quan về lợi ích kinh tế chung của Trung Quốc và Singapore, bài viết phân tích những nội dung chính và thực tiễn triển khai, từ đó, đưa ra một số nhận xét, đánh giá về chính sách kinh tế của Singapore đối với Trung Quốc dưới thời Thủ tướng Lý Hiển Long.

Từ khóa: chính sách kinh tế; Singapore; Trung Quốc

Khái quát cơ sở hoạch định chính sách kinh tế của Singapore với Trung Quốc

Nhiệm kỳ của Thủ tướng Lý Hiển Long (tháng 8/2004 - tháng 5/2024) trùng với nhiệm kỳ của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Hồ Cẩm Đào (2003 - 2013) và Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tập Cận Bình (2013 - nay) tại Trung Quốc. Trong giai đoạn này, các chính sách kinh tế của Singapore đối với Trung Quốc đều hoạch định trên nền tảng lấy lợi ích quốc gia của Singapore làm trọng tâm, đồng thời xác định và thúc đẩy các lợi ích kinh tế song trùng với Trung Quốc, qua đó dung hòa giữa yêu cầu tự chủ chiến lược và nhu cầu hợp tác kinh tế.

Về phía Trung Quốc, giai đoạn 2003 - 2024 chứng kiến sự chuyển mình mạnh mẽ từ chính sách “tiến ra bên ngoài” và chiến lược “đổi mới nội địa” năm 2006 thông qua “Kế hoạch Phát triển Khoa học và Công nghệ Quốc gia trung và dài hạn (2006 - 2020)” để giảm sự phụ thuộc vào công nghệ nhập khẩu xuống còn 30% hoặc thấp hơn⁽¹⁾ dưới thời Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Hồ Cẩm Đào đến việc thực thi các chiến lược mang tầm toàn cầu, như Sáng kiến Vành đai và Con đường (BRI, 2013) và Made in China 2025 (MIC, 2015) của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tập Cận Bình nhằm “thúc đẩy Giấc mơ Trung Hoa” - “hứa hẹn về sự hiện đại hóa của Trung Quốc vào giữa thế kỷ XXI và phục hồi vai trò chủ đạo trên trường quốc tế”⁽²⁾.

Trong quá trình thực thi những chiến lược đó, các nước Đông Nam Á nói chung và

(*) ThS, Viện Nghiên cứu Châu Á - Thái Bình Dương

Singapore nói riêng, chiếm vị thế quan trọng. Về thương mại và đầu tư, Singapore là một trong những quốc gia kết nối nhất thế giới, có vị trí chiến lược trên các tuyến đường thương mại, vận chuyển và hàng không chính của thế giới. Với gần 400 công ty giao dịch trên toàn cầu đặt tại Singapore và thực hiện gần 20% các thương vụ về giao dịch năng lượng và kim loại của thế giới⁽³⁾, Singapore được định vị là trung gian quan trọng trong các dòng chảy thương mại giữa Trung Quốc và các nước khác trên thế giới, đặc biệt là Mỹ và châu Âu. Đồng thời, do hầu hết các công ty kinh doanh hàng đầu toàn cầu đặt các trụ sở hoặc chi nhánh tại Singapore, nên nước này cũng là điểm khởi đầu cho các công ty Trung Quốc muốn mở rộng đầu tư vào các nước ASEAN và thị trường phương Tây. Về đổi mới sáng tạo, là một trong những quốc gia thông minh đầu tiên trên thế giới⁽⁴⁾, Singapore đã thúc đẩy chuyển đổi số trong Chính phủ, xã hội và các lĩnh vực kinh tế quan trọng, do đó, Trung Quốc coi Singapore là trung gian quan trọng kết nối phương Đông và phương Tây trong các ngành công nghiệp công nghệ cao, đặc biệt là trong lĩnh vực bán dẫn và viễn thông. Về tài chính, do Singapore có vị trí quan trọng trong nhiều lĩnh vực của thị trường tài chính toàn cầu⁽⁵⁾, nên nhiều công ty của Trung Quốc đã chọn Singapore làm bàn đạp để tiến vào khu vực và niêm yết trên Sở Giao dịch chứng khoán Singapore (SGX) để gây quỹ, tiếp cận nguồn vốn, xây dựng thương hiệu ở nước ngoài và mở rộng chi nhánh trên toàn cầu. Vì vậy, để tận dụng những lợi thế của Singapore, Trung Quốc vừa thúc đẩy hợp tác, vừa cạnh tranh với Singapore trên lĩnh vực kinh tế.

Về phía Singapore, là nền kinh tế định hướng xuất khẩu cao với tỷ lệ phụ thuộc kinh tế bên ngoài vượt quá 200%⁽⁶⁾, Singapore luôn “áp dụng cách tiếp cận cởi mở”, “hợp tác với các đối tác cùng chí hướng, nhằm mở rộng và làm sâu sắc hơn mối quan hệ thương mại và các lĩnh vực tăng trưởng khác”⁽⁷⁾. Đồng thời, để tăng cường sức mạnh kinh tế nội địa,

từ năm 2009, Singapore bắt đầu thúc đẩy chuyển đổi và nâng cấp công nghiệp. Tháng 3/2016, Chương trình Chuyển đổi Ngành (ITP) chính thức khởi động với 23 ngành công nghiệp trọng điểm, bao gồm cả ngành sản xuất và dịch vụ. Singapore cũng theo dõi sát sao những phát triển công nghệ toàn cầu và điều chỉnh chiến lược đổi mới khoa học và công nghệ một cách kịp thời dựa trên điều kiện quốc gia. Trong quá trình này, Chính phủ Singapore nhận thấy “sự trỗi dậy của Trung Quốc như một cường quốc kinh tế... đã tạo ra sự cạnh tranh mạnh mẽ cũng như những cơ hội to lớn cho phần còn lại của thế giới”⁽⁸⁾. Vì vậy, mục tiêu của Chính phủ Singapore dưới thời Thủ tướng Lý Hiển Long là “kiên định ủng hộ chiến lược phát triển kinh tế của Trung Quốc”⁽⁹⁾, để có thể tận dụng thị trường nội địa khổng lồ, khả năng hấp thu nguồn lực tài chính lớn, chi phí sản xuất tương đối rẻ, các chính sách công nghiệp ưu đãi và các cơ hội phát triển kinh tế do Bắc Kinh mang lại, phục vụ lợi ích quốc gia và nâng cao vị thế quốc tế của Singapore⁽¹⁰⁾.

Như vậy, trên cơ sở lợi ích của mỗi quốc gia và lợi ích song trùng về kinh tế, Chính phủ Singapore đã xây dựng các chính sách kinh tế để tận dụng thế mạnh riêng của mỗi bên, tăng cường hợp tác kinh tế, góp phần đưa mối quan hệ Singapore - Trung Quốc lên tầm cao mới.

2. Một số nội dung và biện pháp triển khai chính sách kinh tế của Singapore đối với Trung Quốc dưới thời Thủ tướng Lý Hiển Long

Trong 02 thập kỷ đầu thế kỷ XXI, các chính sách kinh tế của Singapore đối với Trung Quốc được thể chế hóa thông qua các khuôn khổ hợp tác song phương và đa phương, phản ánh cách tiếp cận tự chủ và linh hoạt của nước này.

Thứ nhất, xây dựng khung thể chế cho hợp tác kinh tế Singapore - Trung Quốc

Nhằm tạo môi trường ổn định cho hợp tác, ngoài các tuyên bố và hiệp định nâng

quan hệ đối tác lên thành *Quan hệ Đối tác hợp tác toàn diện, tiến bộ cùng thời đại* (năm 2015) và *Quan hệ Đối tác toàn diện, chất lượng cao, định hướng tương lai* (năm 2023), Singapore và Trung Quốc đã ký kết các văn kiện hợp tác kinh tế song phương quan trọng, điển hình là *Hiệp định Thương mại tự do Trung Quốc - Singapore (CSFTA)* năm 2008, xóa bỏ thuế quan đối với 85% hàng xuất khẩu của Singapore và thêm 10% hàng xuất khẩu được miễn thuế kể từ năm 2010⁽¹¹⁾. CSFTA nâng cấp được sửa đổi, bổ sung vào năm 2011, 2018 và đến tháng 4/2023, hai bên đã cơ bản hoàn tất các cuộc đàm phán tiếp theo.

Tháng 5/2017, Biên bản ghi nhớ giữa Chính phủ Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa và Chính phủ Cộng hòa Singapore về việc cùng thúc đẩy Sáng kiến Vành đai và Con đường (BRI) được ký kết nhằm giúp Trung Quốc hội nhập vào mạng lưới khu vực hợp tác và phụ thuộc lẫn nhau này, tạo ra lợi ích chung và kết quả đôi bên cùng có lợi⁽¹²⁾.

Trong khuôn khổ đa phương, ngoài các hiệp định liên quan đến thương mại và đầu tư của Tổ chức Thương mại thế giới (WTO) mà hai nước là thành viên, năm 2021, Singapore là quốc gia đầu tiên phê chuẩn Hiệp định Đối tác Kinh tế Toàn diện Khu vực (RCEP), trong đó Trung Quốc là thành viên lớn nhất, giúp giảm thiểu các rào cản thương mại và tăng cường khả năng hội nhập kinh tế của Singapore. Tháng 11/2021, Trung Quốc đã chính thức nộp đơn xin tham gia Hiệp định Đối tác Kinh tế Số (DEPA) do Singapore, New Zealand và Chile đề xuất. DEPA không chỉ giúp Bắc Kinh tăng cường khả năng tương tác giữa các khuôn khổ quản trị, mà còn hỗ trợ các doanh nghiệp nước này tham gia vào thương mại số và thương mại điện tử hiệu quả hơn. Đây là những khuôn khổ pháp lý quan trọng để Singapore - Trung Quốc triển khai và hiện thực hóa hợp tác kinh tế sâu rộng và đạt được những kết quả khả quan.

Thứ hai, chính sách thúc đẩy thương mại song phương và tham gia chuỗi giá trị toàn cầu

Để loại bỏ rào cản, thúc đẩy đầu tư hai chiều và hội nhập khu vực, đồng thời duy trì tính trung lập để tránh phụ thuộc quá mức vào Trung Quốc, các FTA song phương “phù hợp với thế mạnh riêng và nhu cầu phát triển của cả hai nước”⁽¹³⁾ đã đưa kim ngạch thương mại song phương tăng gần gấp 3,1 lần trong 19 năm: từ 40,3 tỷ USD (năm 2005) lên 124,4 tỷ USD (năm 2023), trong đó, xuất khẩu của Singapore sang Trung Quốc tăng trung bình gần 6,9%/năm, cao hơn so với nhập khẩu (6,0%)⁽¹⁴⁾, giúp Singapore chuyển từ thâm hụt thương mại (2005 - 2008) sang thặng dư bền vững từ năm 2009 đến nay. Năm 2023, Singapore là đối tác thương mại lớn thứ 09 của Trung Quốc, trong khi Trung Quốc giữ vị trí đối tác thương mại lớn thứ 03 của Singapore, chiếm 10,1% tổng kim ngạch thương mại đối ngoại của Singapore⁽¹⁵⁾.

Đồng thời, để tham gia sâu vào chuỗi giá trị toàn cầu, tối ưu hóa lợi ích kinh tế, trong cơ cấu thương mại Singapore - Trung Quốc, có sự hiện diện của một số mặt hàng tương tự nhau trong cả xuất khẩu (bao gồm cả tái xuất) cũng như nhập khẩu. Theo dữ liệu từ ICT, năm 2023, các mặt hàng xuất khẩu chính của Singapore sang Trung Quốc, dựa trên các danh mục giá trị gia tăng, bao gồm: máy móc và thiết bị điện (24,06 tỷ USD); lò phản ứng hạt nhân, nồi hơi, máy móc và thiết bị cơ khí (11,89 tỷ USD); ngọc trai, đá quý, kim loại quý (4,86 tỷ USD); nhựa (4,08 tỷ USD); kỹ thuật quang học, nhiếp ảnh, điện ảnh, y tế hoặc phẫu thuật (3,91 tỷ USD);... Trong khi đó, các mặt hàng xuất khẩu hàng đầu của Trung Quốc sang Singapore gồm: máy móc, thiết bị điện và phụ tùng (15,31 tỷ USD); nhiên liệu khoáng, dầu khoáng và các sản phẩm chưng cất (10,26 tỷ USD); lò phản ứng hạt nhân, nồi hơi và máy móc (9,47 tỷ USD); tàu, thuyền và các công trình nổi (7,68 tỷ USD); nhựa và các sản phẩm từ nhựa (3,29 tỷ USD)⁽¹⁶⁾... Điều này cho thấy sự hiện diện của thương mại xuyên

quốc gia và Trung Quốc là nguồn cung cấp sản xuất lắp ráp chính cho Singapore. Việc Trung Quốc tham gia vào mô hình “thương mại chuỗi cung ứng” hay “nhập khẩu để xuất khẩu” giúp Trung Quốc chiếm một thị phần đáng kể trong chuỗi cung ứng toàn cầu.

Trong những năm gần đây, Singapore và Trung Quốc đang dần có sự chuyển đổi, từ thương mại hàng hóa truyền thống sang mở rộng hợp tác trong các lĩnh vực mới, như kinh tế số, kinh tế xanh, trí tuệ nhân tạo, kết nối, các dự án thuộc Sáng kiến Vành đai và Con đường (BRI) và hợp tác thị trường bên thứ ba.

Thứ ba, chính sách đầu tư và đổi mới sáng tạo

Một là, về đầu tư: đề cửng cố vai trò là một trung tâm dịch vụ tài chính và công nghệ cao, các chính sách của Singapore tập trung vào xây dựng môi trường pháp lý minh bạch, ưu đãi thuế và hỗ trợ doanh nghiệp, đồng thời tham gia Sáng kiến Vành đai và Con đường (BRI) như một cách chọn lọc để tránh rủi ro nợ và địa chính trị. Trong giai đoạn 2010 - 2018, Singapore đã thu hút 50% dòng vốn FDI của Trung Quốc đổ vào Đông Nam Á⁽¹⁷⁾. Tỷ trọng FDI của Trung Quốc đại lục và Hồng Kông vào Singapore đã tăng từ gần 52 tỷ USD (năm 2015) lên 113,2 tỷ USD (năm 2022)⁽¹⁸⁾. Các khoản đầu tư của Trung Quốc vào Singapore chủ yếu thực hiện theo hình thức sáp nhập và mua lại (M&A)⁽¹⁹⁾, trải rộng trên tất cả các ngành với tổng vốn đầu tư tích lũy cao nhất thuộc lĩnh vực tài chính, bảo hiểm, thương mại và dần mở rộng sang bất động sản, công nghệ, cơ sở hạ tầng, thậm chí là năng lượng xanh. Chỉ riêng năm 2022, hơn 500 công ty của Trung Quốc đã được thành lập tại Singapore⁽²⁰⁾ và có khoảng 8.500 công ty của Trung Quốc đang hoạt động tại đây⁽²¹⁾.

Ở chiều ngược lại, các công ty của Singapore tích cực mở rộng kinh doanh tại Trung Quốc. Kể từ năm 2013, Singapore đã là nguồn đầu tư nước ngoài mới lớn nhất của Trung Quốc trong 11 năm liên tiếp. Năm 2022, Singapore đã vượt qua Nhật Bản để trở thành nguồn FDI tích lũy lớn nhất của Trung Quốc

(đại lục) với số vốn là 221,9619 tỷ USD⁽²²⁾. Các lĩnh vực đầu tư chính của Singapore chủ yếu tập trung vào các lĩnh vực sản xuất, dịch vụ tài chính và bất động sản⁽²³⁾. Theo dữ liệu khảo sát Doanh nghiệp Quốc gia thường niên 2023 - 2024 của Liên đoàn Doanh nghiệp Singapore (SBF) cho thấy, 50% số công ty được khảo sát đã thành lập chi nhánh tại Trung Quốc và khoảng 1/4 số công ty có kế hoạch mở rộng ra nước ngoài đang cân nhắc việc lập chi nhánh tại Trung Quốc⁽²⁴⁾.

Ngoài ra, Singapore cũng ủng hộ Sáng kiến Vành đai và Con đường (BRI) của Trung Quốc. Tính đến năm 2018, Singapore chiếm 85% tổng vốn đầu tư vào Trung Quốc từ các nước trong Sáng kiến Vành đai và Con đường (BRI) và gần 1/3 vốn đầu tư ra nước ngoài của Trung Quốc vào các quốc gia trong Sáng kiến Vành đai và Con đường (BRI) chảy qua Singapore⁽²⁵⁾. Điều này cho thấy tiềm năng hợp tác của hai quốc gia trong khuôn khổ Sáng kiến Vành đai và Con đường (BRI) còn rất lớn.

Đồng thời, hai nước đã thiết lập ba dự án hợp tác liên chính phủ: Khu công nghiệp Tô Châu, Thành phố sinh thái Thiên Tân và Sáng kiến kết nối Trùng Khánh; dự án hợp tác song phương cấp quốc gia Thành phố tri thức Quảng Châu; ở cấp tỉnh, Singapore thiết lập cơ chế hợp tác kinh tế và thương mại với 08 tỉnh, thành phố (Tứ Xuyên, Sơn Đông, Liêu Ninh, Chiết Giang, Thiên Tân, Quảng Đông, Giang Tô và Thượng Hải⁽²⁶⁾,... Với sự chuyên dịch về cấu trúc (từ sản xuất hàng hóa giá rẻ sang hàng tiêu dùng cao cấp), phát triển bền vững và hợp tác đổi mới công nghệ cao, các dự án này đóng vai trò tiên phong trong việc thúc đẩy hợp tác và tăng cường kết nối song phương.

Hai là, về đổi mới sáng tạo: với mục tiêu trở thành “trung tâm đổi mới toàn cầu”, dựa trên cơ sở hạ tầng kỹ thuật số mạnh mẽ và các ưu đãi về nghiên cứu và phát triển (R&D) và cửa ngõ tiếp cận thị trường ASEAN, Singapore đã thu hút đầu tư của Trung Quốc

vào các lĩnh vực công nghệ số, xanh và y tế. Không chỉ những gã khổng lồ công nghệ Trung Quốc, như Alibaba, Tencent và ByteDance, thành lập các văn phòng khu vực tại Singapore⁽²⁷⁾, mà còn hàng trăm công ty khởi nghiệp công nghệ nhỏ của Trung Quốc đã “đổ xô” đến Singapore. Theo Enterprise Singapore, đến cuối năm 2022, chỉ riêng từ Thượng Hải đã có hơn 400 công ty hiện diện tại Singapore⁽²⁸⁾. Vốn đầu tư mạo hiểm và vốn cổ phần tư nhân của Trung Quốc, thông qua các quỹ hoặc văn phòng gia đình có trụ sở tại Singapore, cũng chảy vào nước này. Sự hiện diện ngày càng tăng của các công ty công nghệ Trung Quốc đã bổ sung cho chiến lược trở thành “trung tâm công nghệ toàn cầu cho thế kỷ XXI” của Singapore.

Thứ tư, chính sách tài chính - tiền tệ

Để giữ vai trò trung tâm tài chính khu vực, trung tâm quản lý tài sản và ngân hàng nước ngoài lớn cho dòng tiền của Trung Quốc, Singapore và Trung Quốc cùng xây dựng các định chế tài chính và thỏa thuận hoán đổi tiền tệ, mở ra nhiều hướng đi mới cho hợp tác tài chính song phương.

Một là, về hợp tác định chế tài chính: tháng 10/2012, Singapore đã cấp giấy phép đầy đủ cho các chi nhánh Singapore của Ngân hàng Trung Quốc và Ngân hàng Công thương Trung Quốc; tháng 12/2020, Singapore đã cấp giấy phép đầy đủ cho chi nhánh Singapore của Ngân hàng Xây dựng Trung Quốc. Điều này đồng nghĩa với việc dựa vào danh tiếng của Singapore, 03 ngân hàng này có thể cung cấp tất cả các dịch vụ tài chính và mở rộng hoạt động ra toàn cầu. Đồng thời, các định chế tài chính Singapore đang tích cực mở rộng hoạt động kinh doanh tại Trung Quốc, cung cấp các lĩnh vực thanh toán, bù trừ và tài trợ xuyên biên giới, tạo nền tảng tài chính vững chắc cho hợp tác kinh tế và thương mại⁽²⁹⁾.

Hai là, về hoán đổi tiền tệ: tháng 10/2013, Ngân hàng Nhân dân Trung Quốc đã đặt hạn ngạch đầu tư cho các nhà đầu tư tổ chức nước ngoài đủ điều kiện bằng Nhân dân tệ (RQFII)

tại thị trường Singapore là 50 tỷ Nhân dân tệ. Tháng 10/2014, giao dịch trực tiếp giữa Nhân dân tệ (CNY) và đô la Singapore (SGD) chính thức được triển khai trên thị trường ngoại hối của hai nước. Vào tháng 11/2015, Trung Quốc đã tăng hạn ngạch RQFII của Singapore lên 100 tỷ Nhân dân tệ. Năm 2022, hai bên đã gia hạn thỏa thuận hoán đổi tiền tệ địa phương ở mức 300 tỷ CNY/65 tỷ SGD⁽³⁰⁾. Các thỏa thuận này giúp giảm thiểu rủi ro tỷ giá hối đoái, tạo điều kiện thuận lợi cho thương mại và đầu tư song phương, đồng thời, củng cố sự ổn định của thị trường tài chính hai nước⁽³¹⁾.

Đồng thời, Singapore và Trung Quốc mở rộng hợp tác tài chính thông qua các sáng kiến mới, đặc biệt trong lĩnh vực thị trường vốn và tài chính xanh, như liên kết nền tảng trái phiếu, tài chính xanh,... cùng việc đồng Nhân dân tệ được giao dịch trực tiếp với đô la Singapore đã giúp Singapore trở thành cầu nối tài chính khu vực, thúc đẩy quốc tế hóa đồng Nhân dân tệ, tạo ra những cơ hội và các kênh kết nối, hội nhập tài chính mới, nhằm hỗ trợ tăng trưởng bền vững, toàn diện cho Trung Quốc và Singapore.

Trên các kênh đa phương, năm 2014, tại Bắc Kinh, Singapore cùng 20 quốc gia khác đã ký một bản ghi nhớ về việc thành lập Ngân hàng Đầu tư Cơ sở hạ tầng châu Á (AIIB), nền tảng tài chính quan trọng để tài trợ cho các dự án trong Sáng kiến Vành đai và Con đường (BRI) trên toàn thế giới. Tháng 6/2019, Singapore và 49 quốc gia khác đã ký Điều khoản Thỏa thuận của Ngân hàng Đầu tư Cơ sở hạ tầng châu Á, đóng góp 250 triệu USD (trong tổng vốn 100 tỷ USD) và hưởng 0,2585% cổ phần của ngân hàng, mang lại 0,4365% quyền biểu quyết⁽³²⁾. Đối với Singapore, động thái này “mang đến những cơ hội mới cho doanh nghiệp (Singapore) và thúc đẩy tăng trưởng bền vững ở châu Á”⁽³³⁾. Mặt khác, thông qua tư cách thành viên Ngân hàng Đầu tư Cơ sở hạ tầng châu Á, Trung Quốc có thể tận dụng thế mạnh của Singapore để huy động vốn cho các dự án trong Sáng kiến Vành đai và Con

đường (BRI) khác. Theo đó, vai trò kết nối của Singapore như một trung gian cung cấp dịch vụ pháp lý và tư vấn các giải pháp chính để bảo đảm hoàn thành các dự án xây dựng cơ sở hạ tầng ở các nước thứ ba, giữa Trung Quốc với các nước Đông Nam Á cũng góp phần vào thành công trong nỗ lực khu vực hóa, từ đó phát triển nền kinh tế của Singapore.

Có thể nói, chính sách tài chính - tiền tệ, từ ngân hàng thương mại đến thị trường vốn, không chỉ giúp củng cố vai trò của Singapore là “Thụy Sĩ của châu Á”, mà còn góp phần vào sự thịnh vượng của Trung Quốc. Thêm nữa, việc tiếp cận các công ty tài chính Singapore cũng thúc đẩy quá trình quốc tế hóa đồng Nhân dân tệ của Trung Quốc, tiến tới một mục tiêu lâu dài của Bắc Kinh là đưa đồng Nhân dân tệ trở thành đối thủ cạnh tranh với đồng đô la Mỹ.

3. Một số nhận xét, đánh giá

Một là, về kết quả

Trong quan hệ kinh tế với Trung Quốc, các chính sách kinh tế của Singapore được hoạch định dựa trên tư duy đối ngoại “thực dụng - linh hoạt - tự chủ” và được bảo đảm bằng các khung thể chế song phương và đa phương. Dưới thời Thủ tướng Lý Hiển Long (2004 - 2024), Singapore đã hội nhập sâu vào sự phát triển của nền kinh tế Trung Quốc. Singapore không chỉ là đối tác thương mại quan trọng, trung tâm tái xuất và hoàn thiện sản phẩm, giúp Trung Quốc né thuế chống bán phá giá và hưởng ưu đãi GSP, CPTPP, RCEP, mà còn đảm nhiệm vai trò cầu nối về tài chính và định giá hàng hóa, logistics và đầu tư, tạo điều kiện cho các doanh nghiệp Trung Quốc vào ASEAN và hướng ra thị trường quốc tế. Hệ thống pháp lý minh bạch và môi trường kinh doanh chuẩn mực giúp Singapore trở thành nơi “thử nghiệm” chính sách và sáng kiến quốc tế của Trung Quốc. Đặc biệt, ba dự án hợp tác chiến lược liên chính phủ là minh chứng cho mô hình hợp tác thể chế “chính phủ - chính phủ” (G2G), trong đó Singapore đóng vai trò tư vấn mô

hình quản lý và phát triển đô thị hiện đại. Bên cạnh đó, thông qua tư cách thành viên sáng lập Ngân hàng Đầu tư Cơ sở hạ tầng châu Á và Sáng kiến Vành đai và Con đường (BRI), Singapore không chỉ mở thêm cơ hội kinh tế, mà còn định vị như trung tâm trung gian đáng tin cậy trong cấu trúc tài chính khu vực do Trung Quốc khởi xướng.

Chính vai trò quan trọng đó của Singapore đối với Trung Quốc giúp đảo quốc có thể “tự chủ” và tận dụng lợi ích từ quan hệ kinh tế với Bắc Kinh. Mặt khác, nó cũng tạo nên một mối quan hệ “cộng sinh”, phụ thuộc lẫn nhau bền vững: Singapore cần thị trường và chuỗi cung ứng, công nghệ Trung Quốc, còn Trung Quốc cần vị trí địa chiến lược, tài chính và trung chuyên của Singapore. Đây là lý do hai nước, dù trong giai đoạn 2004 - 2024, có một số thời điểm “chạm đáy” về chính trị (năm 2016, năm 2017) do bất đồng xoay quanh vấn đề biển Đông, Đài Loan và sự ủng hộ của Singapore với chiến lược “xoay trục sang châu Á” của Hoa Kỳ, nhưng kinh tế hai nước vẫn có những tiến triển đáng ghi nhận, thúc đẩy hai nước giải quyết bất đồng và nâng cấp quan hệ tổng thể Singapore - Trung Quốc. Đồng thời, nhờ hợp tác hiệu quả với Trung Quốc, Singapore cũng có thêm dư địa để giảm bớt sức ép trong cạnh tranh chiến lược Mỹ - Trung Quốc đã và đang diễn ra.

Hai là, về thách thức

Trong giai đoạn 2004 - 2024, việc triển khai các chính sách kinh tế của Singapore đối với Trung Quốc cũng gặp một số khó khăn, thách thức trực tiếp do sự điều chỉnh chính sách của Bắc Kinh và cuộc cạnh tranh Mỹ - Trung Quốc mang lại. Chẳng hạn, từ năm 2017, Trung Quốc liên tục điều chỉnh chính sách và thắt chặt quy định đầu tư trực tiếp ra nước ngoài vào các lĩnh vực, như bất động sản, câu lạc bộ thể thao, giải trí và cấm đầu tư liên quan đến nội dung không lành mạnh và công nghệ quân sự⁽³⁴⁾ khiến dòng vốn đầu tư từ Bắc Kinh không ổn định, làm gia tăng lo ngại về tính bền vững của hợp tác

song phương. Đồng thời, từ năm 2017, Trung Quốc triển khai dự án kinh tế “Khu vực Vịnh lớn” (GBA), kết nối và hội nhập Hồng Kông, Ma Cao cùng 09 thành phố khác ở tỉnh Quảng Đông⁽³⁵⁾, tiềm ẩn nhiều cạnh tranh về vị thế trung tâm thương mại và tài chính với Singapore.

Ngoài ra, kế hoạch và hành động của Trung Quốc trong việc thành lập và triển khai Ngân hàng Đầu tư Cơ sở hạ tầng châu Á cùng Sáng kiến Vành đai và Con đường (BRI), làm thay đổi hệ thống tài chính quốc tế và thách thức vị thế bá chủ của đồng đô la, gây ra những bất ổn tiềm tàng cho Singapore.

Ba là, về triển vọng

Mục tiêu và nguyên tắc chính sách kinh tế của Singapore đối với Trung Quốc nằm trong chính sách đối ngoại chung của nước này. Vì vậy, để bảo đảm lợi ích quốc gia và “khai thác” triệt để lợi ích từ Bắc Kinh, thời gian tới, về mặt kinh tế, Singapore cần tập trung ủng hộ sự phát triển chất lượng cao của Trung Quốc, thúc đẩy hợp tác trong các lĩnh vực hướng tới tương lai, như trí tuệ nhân tạo (AI) và nền kinh tế kỹ thuật số và xanh; tiếp tục hợp tác trong việc triển khai Hiệp định Đối tác Kinh tế Toàn diện Khu vực (RCEP) và tăng cường Khu vực Thương mại Tự do ASEAN - Trung Quốc để cùng tăng trưởng kinh tế.

Như vậy, dưới thời Thủ tướng Lý Hiển Long, bất chấp sự bất cân xứng về diện tích, dân số, sức mạnh quốc gia giữa hai quốc gia, các chính sách kinh tế của Singapore đối với Trung Quốc được hoạch định dựa trên nền tảng thực dụng, toàn diện và mang tính chiến lược lâu dài. Trong đó, Trung Quốc tiếp thu mô hình phát triển, nhận được kinh nghiệm và kênh hội nhập quốc tế, còn Singapore tận dụng sức mạnh thị trường và công nghệ của Trung Quốc để duy trì vị thế trung tâm kinh tế - tài chính hàng đầu khu vực. Từ thực tiễn triển khai chính sách đến những kết quả khả quan mà Singapore đạt được trong hợp tác kinh tế với Trung Quốc, Việt Nam có thể tham khảo một số bài học về theo đuổi chính

sách đối ngoại kinh tế thực dụng dựa trên lợi ích quốc gia - dân tộc; ưu tiên thu hút đầu tư công nghệ cao, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số từ Trung Quốc, đồng thời học hỏi kinh nghiệm quản trị, công nghệ và đổi mới sáng tạo trên tinh thần tự chủ để giúp nền kinh tế Việt Nam bắt kịp xu thế khu vực và toàn cầu □

⁽¹⁾ The State Council The People's Republic of China, *The National Medium- and Long-Term Program for Science and Technology Development (2006 - 2020)*, https://www.itu.int/en/ITU-D/Cybersecurity/Documents/National_Strategies_Repository/China_2006.pdf, 2006

⁽²⁾ Michael H. Glantz, Robert J. Ross, Gavin G. Daugherty, (Hoàng Thị Bích Hợp dịch), *Một vành đai, một con đường: Hành trình dài của Trung Quốc đến năm 2049*, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2024, tr.48

⁽³⁾ MTI, *Transforming the Singapore Economy Report*, tr.61, <https://isomer-user-content.by.gov.sg/166/70612553-4328-44e7-a752-afe275f1c432/Transforming%20the%20Singapore%20Economy%20Report.pdf>, 2024

⁽⁴⁾ Theo Chỉ số Thành phố thông minh (SCI) năm 2025 do Viện Phát triển quản lý quốc tế (IMD) công bố, Singapore đứng thứ 9/146 thành phố thông minh

⁽⁵⁾ Năm 2014, Singapore là thị trường giao dịch ngoại hối lớn thứ 4 thế giới, trung tâm quản lý tài sản lớn thứ 6 thế giới, trung tâm cốt lõi của thị trường đô la Mỹ châu Á và trung tâm dự trữ Nhân dân tệ ngoài Trung Quốc lớn thứ 3 thế giới (xem thêm: Singapore's Transformation into a Global Financial Hub, https://lkyspp.nus.edu.sg/docs/default-source/case-studies/entry-1516-singapores_transformation_into_a_global_financial_hub.pdf)

⁽⁶⁾ Barnabas Gan, *US-China Trade Tensions And Its Impact On Singapore's Growth*, https://www.uobgroup.com/web-resources/uobgroup/pdf/research/MN_190516B.pdf, 2019

⁽⁷⁾ MTI, *Transforming the Singapore Economy Report*, tr.61, <https://isomer-user-content.by.gov.sg/166/70612553-4328-44e7-a752-afe275f1c432/Transforming%20the%20Singapore%20Economy%20Report.pdf>, 2024

⁽⁸⁾ PM Lee Hsien Loong, *PM Lee Hsien Loong at the Central Party School*, <https://www.pmo.gov.sg/newsroom/speech-prime-minister-lee-hsien-loong-central-party-school-chinese>, 2012

⁽⁹⁾ và ⁽²⁵⁾ MFA, *Speech By Minister For Foreign Affairs*

Dr Vivian Balakrishnan During The Committee Of Supply Debate, 1 March 2018, <https://www.mfa.gov.sg/Newsroom/Press-Statements-Transcripts-and-Photos/2018/03/Min-COS-2018-Speech>, 2018

⁽¹⁰⁾ Ma Bo, *Managing China-Singapore Relations amid US-China Rivalry*, ISEAS-Yusof Ishak Institute, tr.13, 2023

⁽¹¹⁾ WTOcenter, *Singapore-China Bilateral Relations: Trade and Investment Outlook*, <https://wtocenter.vn/chuyen-de/24856-singapore-china-bilateral-relations-trade-and-investment-outlook>, 2024

⁽¹²⁾ CNA, *Belt and Road Initiative a “win-win” for Singapore and China*: PM Lee, <https://www.youtube.com/watch?v=Ig0M4vozhVw>, 2023

⁽¹³⁾ MFA, *Joint Statement between the People’s Republic of China and the Republic of Singapore on the Establishment of an All-Round Cooperative Partnership Progressing with the Times*, <https://www.mfa.gov.sg/newsroom/press-statements-transcripts-and-photos/joint-statement-between-the-peoples-republic-of-china-and-the-republic-of-singapore-on-the-establish-07-nov-2015>, 2015

⁽¹⁴⁾ Tổng hợp của tác giả từ World Integrated Trade Solution, <https://wits.worldbank.org/CountryProfile/en/Country/SGP/StartYear/2005/EndYear/2023/TradeFlow/Import/Partner/CHN/Indicator/MPRT-TRD-VL>

⁽¹⁵⁾ WTOcenter, *Singapore-China Bilateral Relations: Trade and Investment Outlook*, <https://wtocenter.vn/chuyen-de/24856-singapore-china-bilateral-relations-trade-and-investment-outlook>, 2024

^{(16), (19), (21) và (23)} Tianyi Xiao, *China-Singapore Economic Ties: Trade, Investment, and Opportunities*, <https://www.china-briefing.com/news/china-singapore-economic-ties-trade-investment-and-opportunities/#singaporeinvestmentinchinaHeader>, 2024

⁽¹⁷⁾ Hong Liu, Xin Fan, Guanie Lim, *Singapore Engages the Belt and Road Initiative: Perceptions, Policies and Institutions*, The Singapore Economic Review, Vol. 66, No. 1, tr.234, 2021

^{(18), (27) và (28)} Angela Tan, *Singapore and other major Asean economies see stronger investments amid supply chain shifts*, <https://www.straitstimes.com/business/singapore-and-other-major-asean-economies-see-stronger-investments-amid-supply-chain-shifts>, 2024

⁽²⁰⁾ Winnie Seow Mei, *Enhanced Singapore-China connections present opportunities for business*, <https://www.hawksford.com/insights-and-guides/enhance-singapore-china-connections>, 2024

⁽²²⁾ Data.gov.sg, *Singapore’s Direct Investment Abroad By Destination Economy And Industry Of Investor In Singapore (Stock As At Year-End)*, Annual, https://data.gov.sg/datasets/d_3dcfd9108ee04bd2b7978d6eab1ed9a/view, 2025

⁽²⁴⁾ Singapore Business Federation, *National Business Survey (NBS) 2023/2024*, tr.7, [https://www.sbf.org.sg/docs/default-source/advocacy-policy/sbf-research-reports/nbs-2023-2024---final-report-\(final-version\).pdf?sfvrsn=8c6eb618_1](https://www.sbf.org.sg/docs/default-source/advocacy-policy/sbf-research-reports/nbs-2023-2024---final-report-(final-version).pdf?sfvrsn=8c6eb618_1), 2024

⁽²⁶⁾ MFA, People’s Republic of China, <https://www.mfa.gov.sg/SINGAPORES-FOREIGN-POLICY/Countries-and-Regions/Northeast-Asia/Peoples-Republic-of-China>, 2020

⁽²⁹⁾ 于哥 (2024), 新加坡与中国：合作与竞争共舞, 携手共进新征程 tại <https://baijiahao.baidu.com/s?id=1810683027948609243&wfr=spider&for=pc>

⁽³⁰⁾ China MFA, 中国同新加坡的关系, https://www.mfa.gov.cn/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_677076/sbgx_677080/ truy cập ngày 25/5/2025

⁽³¹⁾ 于哥 (2024), 新加坡与中国：合作与竞争共舞, 携手共进新征程, <https://baijiahao.baidu.com/s?id=1810683027948609243&wfr=spider&for=pc>

⁽³²⁾ S’pore MOF, *Singapore Signs Asian Infrastructure Investment Bank Articles of Agreement*, <https://www.mof.gov.sg/news-publications/press-releases/Singapore-Signs-Asian-Infrastructure-Investment-Bank-Articles-of-Agreement>, 2015

⁽³³⁾ BusinessTimes, *S’pore among 50 countries to sign AIIB agreement*, <https://www.businesstimes.com.sg/international/spore-among-50-countries-sign-aiib-agreement>, 2015

⁽³⁴⁾ Mai Ly, *Trung Quốc công bố quy định hạn chế đầu tư ra nước ngoài*, <https://bnews.vn>, ngày 20/8/2017

⁽³⁵⁾ Guilherme Campos, *Greater Bay Area - China’s Booming Southern Mega Region*, <https://www.china-briefing.com/doing-business-guide/china/where-to-invest/greater-bay-area-china-s-booming-southern-mega-region>, 2025